

НАЧЕЛНИК ГЕНЕРАЛШТАБА ВС
ГЕНЕРАЛ-ПОТПУКОВНИК
ЗДРАВКО ПОНОШ

ВОЈСКА НЕ ЗВЕЦКА ОРУЖЈЕМ, АЛИ ГА ИМА

Војска Србије пажљиво прати ситуацију на Косову и југу централне Србије и има разрађене планове за различите сценарије, изјавио је начелник Генералштаба ВС, генерал-потпуковник Здравко Понош у интервјуу *ФоНету* и нагласио да у овом моменту, међутим, нема услова да се активира било који од њих.

Перцепција људи који воде политику земље није таква да се предвиђа било каква озбиљна врста ангажовања Војске која би требало да забрине грађане Србије. То, наравно, није искључено. Посао Војске Србије је да буде спремна за различите варијанте. И она то јесте – нагласио је начелник Генералштаба, подсећајући на то да се у демократијама војске не опредељују шта, него како ће да ураде то што им нареди онај ко има политички мандат за ту врсту наредби. Поводом могућности проглашења независности Косова, Понош је одговорио да у овом моменту Војска није добила наређење које би подразумевало борбено ангажовање.

„У овом тренутку нема индикатора који би указивали да је безбедност земље угрожена у оном сегменту за који је Војска надлежна и где би било потребно њено потпуно ангажовање.

Ситуација на југу централне Србије и у Копненој зони безбедности према Косову је под контролом. У случају да се појаве индикатори нарушавања безбедности, јединице на том подручју реаговаће одлучно – на исти начин како се очекује да ће Кфор реаговати са друге стране административне линије у сличним ситуацијама. Војска Србије је разрадила правила употребе у Копненој зони безбедности, заснована на искуствима неких европских земаља, које у сличним ситуацијама нису оптужене за прекомерну употребу силе, попут Велике Британије, приликом војног ангажовања у Северној Ирској. Ситуација на Косову је релативно мирна и стабилна. Наравно, постоји опасност да она може врло брзо да ескалира, што потврђују догађаји од пре не-

колико година. Имамо уверавања Кфора да се предузимају све превентивне мере. Изјаве појединих политичара или престројавања медија у којима се „звезка оружјем“, у случају проглашења независности Косова, не утичу на Војску, која има уређен систем субординације и командовања.

Војска не реагује на дневне изјаве у штампи, као ни на било какве страначке утицаје, јер је у уређеним демократијама недопустиво да се партије баве „дневним управљањем Војском, сходно својим интересима“, чега је раније било. Војска је протеклих година изашла из те врсте утицаја, не зато што је то хтела, него зато што се политичка ситуација средила на тај начин да то није више могуће“, објаснио је Понош.

Када је реч о евроатлантским интеграцијама, он је изразио задовољство сарадњом са НАТОом на професионалном плану, у оквиру које ВС има на располагању Програм Партнерство за мир, који, нажалост, није у потпуности искоришћен, јер непостојање безбедносног споразума и споразума о размени података са НАТОом онемогућавају ВС да потпуно користи погодности које јој пружа ово партнерство. Упитан о приступању НАТОу, Понош је истакао да је, у овом тренутку, опредељење политичког руководства Србије да је земља у том нивоу евроатлантских интеграција, који подразумева ПЗМ, и да је то тема коју решава држава, а не Војска.

Када је реч о развијеној војној сарадњи са САД, начелник Генералштаба је закључио да постоји политичко-правни оквир у виду споразума SOFA, који ВС максимално користи ради достизања високих професионалних стандарда.

„Према програму сарадње са Националном гардом Охаја, који траје нешто више од годину дана, обе стране имале су добра искуства, професионални однос и поверење. Наш професионални интерес и јесте да сарађујемо са онима који су најбољи, а Американци у војном погледу дефинитивно имају висок стандард. Што се тиче Хашког трибунала, Војска је једно време носила хипотеку из претходних година, али је досадашњим односом, кооперативношћу и учешћем у раду државног Акционог тима, отклонила сваку сумњу да на било који начин штити хашке бегунце.

НИЈЕ СВЕ У ТЕНКОВИМА

Оцењујући да није све у бројном стању и количини технике, начелник Генералштаба је одбацио критике због смањења броја тенкова:

„Војска Србије се определила за четири тенковска батаљона са по 53 тенка М 84, од којих у овом тренутку нико у региону нема боље, док би, поред њих, у ремонтној резерви, били руски Т 72, а застарели Т 55 били би избачени из употребе. Србија с тих 212 тенкова има више него Мађарска, Аустрија, Хрватска и неколико мањих земаља око нас све заједно. Чак је и Велика Британија одлучила да број својих тенкова спусти на мање од 400.

ПОДОФИЦИРСКИ КОР

У следећој години може много да се уради и у систему обуке, али и на плану модернизације. Једна од нових и важних ствари која ће се догодити током наредне године у оквиру реформе Војске биће увођење подофицирског кора, будући да су подофицири кичма Војске. То су људи који носе обуку. Очекује се и увођење концепта активне резерве. Војска Србије ће имати професионално језгро, али и уговорни однос са извесним бројем људи из цивилних професија, који су спремни да се, на позив Војске, одазову у врло кратком року. Јер ништа није горе него велика, стајаћа и слабо плаћена војска. То онда постаје ризик за друштво.

Из Хашког трибунала више не долазе никакве оптужбе на рачун Војске, која је предузела многе техничке мере, између осталог и претресе сопствених објеката, укључујући и оне напуштене, са жељом да отклони сваку сумњу да се неко од хашких оптуженика налази у њима“.

Говорећи о плановима у 2008. години, Понош је рекао да се не планирају никакви радикални резони, нити отпуштања професионалних припадника, поготово не она линеарна:

„У Војсци убудуће неће бити отпуштања према годинама и према чиновима, него ће критеријуми бити способност и однос према послу. Војна професија у Србији је прилично деградирана. Имамо осећај да је Војска нежељено дете у друштву, где родитељи дају цераца да га више не гледају. Све што је Војска, упркос таквом ставу, урадила у претходном периоду може се сматрати немогућом мисијом. Када то кажем, подсећам да је за 13 до 14 месеци, и то из постојећег буџета, обављен огроман посао на трансформацији и реорганизацији – без кукања да немамо пара за то. Сада следи социјална реформа“.

Током разговора о буџету и издвајањима за Војску, Понош је направио поређење са суседном Хрватском, која годишње по глави војника издвоји 40.000 евра, а Србија ефективно мање од 14.000 евра, ако би се на саму војску и у 2008. години, као 2006. године, трошило само 46 одсто војног буџета, зато је изузетно важна унутрашња структура, иначе солидног војног буџета у Србији, који је за 2008. годину пројектован у износу од 8.12,5 милиона евра – нагласио је.

Као велики безбедносни проблем и потенцијалну опасност, Понош је означио војна складишта, која су преоптерећена сувишним и застарелим убојним средствима: „Проблем уништавања вишкова и

потребе за новим складиштима Војска не може да реши из редовног буџета и за кратко време. Зато је то не само војна него ствар државног значаја.“

Изражавајући задовољство великим одзивом регрута на службе војног рока, који је у децембру био више од 98 одсто, Понош је на крају одбацио „гласине“ о мобилизацији и објаснио да је реч о реорганизацији ВС и другачијем начину попуне јединица, са много мање резервног састава. ■